

Help, mijn kind bijt...!

Als volwassene schrik je er soms van als een kind bijt. Bijten is een fase die soms voorkomt op een bepaalde leeftijd van een kind. Het gaat meestal vanzelf weer over.

Bijten komt regelmatig voor bij oudere baby's, dreumesen en kleine peuters. Kinderen van deze leeftijd verkennen de wereld met hun mondje, ze stoppen alles wat ze te pakken krijgen in hun mond. Ze bijten in voorwerpen, in knuffels en soms ook in andere kinderen. Zolang er nog geen tandjes zijn, is het meestal niet zo'n probleem.

Waarom bijten kinderen?

Een kind kan bijten in voor hem/haar onoverzichtelijke situaties

- Op deze leeftijd kunnen kinderen nog niet zo goed hun wensen, boosheid of frustratie duidelijk maken. Woorden en begrip schieten nog te kort, bijten is een manier om zich te uiten en dingen duidelijk te maken. Een dreumes reageert immers heel direct en lichamelijk.
- Bijt je kind vaak tijdens een moment waarin je zelf minder beschikbaar bent voor je kind? Bijvoorbeeld tijdens het moment waarop je thuiskomt van je werk en direct gaat koken. Of tijdens een moment waarin je zelf gehaast bent omdat je op tijd op je werk moet zijn.
- Of gaat het om een veranderende situatie voor je kind. Je kind speelt nog fijn en moet ineens aan tafel of naar bed. Voor je kind kunnen dat momenten zijn waarin het in zijn 'beleving' weinig houvast heeft. Het wil mogelijk graag aandacht maar krijgt dit niet. Of het wil iets niet (naar bed gaan). Het kind kan zich wat verloren, niet gehoord voelen. Het zoekt dan naar houvast en doet dat soms letterlijk door zich vast te bijten. Mogelijk in het zusje of broertje of in jou. Het krijgt er in ieder geval aandacht van jou als ouder mee. Zie het als een schreeuw om hulp; je kind snapt niet wat er gebeurt, er ontstaat even kortsluiting in het koppie. Sommige kinderen kunnen gaan huilen, anderen bijten.

Wat kan je doen?

- Bereid je kind op veranderingen of drukke momenten voor door te zeggen wat er gaat gebeuren. Zeggen wat je doet, benoemen wat je ziet geeft het kind houvast en duidelijkheid. Je kunt het kind ook even aandacht geven door samen iets te gaan doen zodat hij/zij zich gehoord/gezien voelt.

Soms hebben kinderen behoefte aan een eigen plekje waar hij jou nog goed kan zien. Begeleid hem/haar dan naar een plekje, niet bedoeld als 'straf', maar om als het ware een territorium te geven waarin hij/zij zich veilig en beschermd voelt. Dit kan een speelhoekje van de kamer zijn, een box, een kinderstoel aan tafel. Blijf je kind dan wel zien; volg hem/haar op afstand, houd oogcontact, blijf kijken en zeg af en toe iets, of zwaai bijvoorbeeld. De bedoeling is dat je kind zich veilig en gewaardeerd voelt.

Dreumesen denken vanuit zichzelf, kunnen zich nog niet zo goed in een ander verplaatsen en rekening houden met wat een ander voelt.

Je kind kan bijten omdat het graag contact met andere kinderen wil en nog niet weet hoe dat te doen

- Een kind van deze leeftijd kan nog niet met woorden contact maken met andere kinderen. Als het andere kind niet naar verwachting reageert, dan is bijten soms een felle poging tot contact maken.
- Kinderen van deze leeftijd kunnen nog niet zo goed voor zichzelf opkomen. Vooral in een groep bijten ze dan soms letterlijk van zich af.
- Soms wil een kind een ander kind knuffelen en bijt dan. Het kind weet nog niet goed hoe het genegenheid moet laten blijken.

Wat kan je doen?

- Hopelijk zie je dit aankomen. Je kunt dan naar je kind toegaan en de boodschap verwoorden: "Ik zie dat jij graag met Teun wil spelen, kom dan gaan we het eens vragen". Misschien is het nodig om het spelen wat op gang te helpen. Speel dan gerust even mee. Bedoeling is dat je je kind helpt/ leert hoe het contact kan maken (eventueel voor doen).
- Zorg dat het kind voldoende uitdaging beleeft en genoeg te spelen heeft, zodat het niet uit verveling de tandjes in een ander kind zet.
- Laat zien op welke manier jij kinderen laat blijken dat je ze lief vindt, hoe je knuffelt. Zo ervaart het kind hoe het moet.
- Help het kind door te verwoorden wat het wil. Zo geef je aan dat je het kind begrijpt, dat voorkomt veel frustratie. Tegelijkertijd help je het kind zo bij de taalontwikkeling. Bijvoorbeeld: 'Ik zie dat jij graag met die auto wil spelen, dan moet je Ellen niet bijten want dat doet pijn, maar we kunnen vragen of jij met de auto mag als Ellen klaar is met spelen. De bedoeling is dat het kind leert dat er woorden zijn om te uiten wat je wilt.

Je kind kan bijten omdat het leuk kan zijn om bij andere kinderen een reactie uit te lokken.

In piepbeesten knippen maakt een leuk geluid maar kinderen reageren nog heftiger. De reactie van een ander kind is vaak een reden om het nog een keer te doen.

Wat kan je doen?

Ga naar je kind toe als je een dergelijke situatie ziet aankomen en verwoord: "Jij vindt het leuk om te zien dat het kindje iets doet hè, kijk als je hem aait dan gaat hij lachen' of als je zachtjes op zijn buik kriebelt dan gaat hij ook lachen!" Als dat niet direct lukt probeer iets te vinden wat het kindje leuk vindt en ga dat dan samen met je kind doen. Blijf alert op je kind wanneer hij/zij weer wil bijten om een reactie uit te lokken.

Als een kind gebeten is:

Als je net te laat bent en je kind heeft al gebeten verwoord dan ook; “Wil jij graag met Teun spelen? Kom dan gaan we het eens vragen” (eventueel een volgende keer als het andere kind het nu niet ziet zitten, wel attent blijven op een volgende poging).

- Aan baby's kunnen we nog niet goed uitleggen dat het niet mag bijten. Het is daarom het beste om niet te veel aandacht te besteden aan dit gedrag. Pas nadat het kind dat gebeten is, getroost is, krijgt het 'bijtertje' weer aandacht.
- Dreumesen kunnen we wel uitleggen dat bijten niet mag. “Bijten doet pijn”. Ook nu is het belangrijk om eerst aandacht te schenken aan het kind dat gebeten is. Als het 'bijtertje' als eerste terecht zou worden gewezen, zou het ongewenste gedrag worden beloond met aandacht. Als het 'slachtoffertje' getroost is, wordt het 'bijtertje' toegesproken, kort en duidelijk. Een preek heeft op deze leeftijd niet zoveel zin. Vertel het kind wat het kan doen in plaats van bijten.
- Zelf terugbijten is zeker niet aan te bevelen. Dat kan zelfs het effect hebben dat het kind helemaal niet ophoudt met bijten. Als een volwassene mag bijten, waarom hij dan niet? Zowel baby's als dreumesen snappen nog niet dat ze een ander pijn doen als ze bijten.
- Behalve reageren op het bijten, is het belangrijk om het kind te waarderen als het zich wel weet te beheersen. Het is belangrijk een kind daarvoor te prijzen. Zo leert het langzaam maar zeker wat de bedoeling is.

Kortom:

Voorkomen werkt het beste. Het kost tijd, extra aandacht/energie, maar dat geldt ook voor het reageren op bijtgedrag.

Als je kind al heeft gebeten consequent blijven reageren (zie bovengenoemde vormen van aanpak).

Dus NIET:

Alleen maar boos worden en zeggen: 'dat mag niet' Dit kan het gedrag zelfs versterken, want als het kind uit onvrede of uit een gevoel van onveiligheid bijt, dan voelt het zich door de boosheid van de ouder nog meer gefrustreerd. Of het merkt dat het bijtgedrag de aandacht krijgt.

Zeker niet tegen het andere kind zeggen dat hij/zij mag terugbijten

Dus WEL:

Verwoord de achterliggende boodschap: dan voelt het kind zich begrepen

Benoem het bijtgedrag en wijs het bijten af: kind moet weten dat het gedrag wat hij vertoont niet mag, maar als persoon wordt hij niet afgewezen.

Bied een alternatief : zeggen, voordoen of met hem samendoen hoe/wat dan wel moet/ kan.

Bijten is een fase: Bijten gaat gelukkig meestal na een tijdje weer over. Naar mate een kind zich beter kan uiten en meer gaat praten wordt het al snel een stuk minder